

John Dewey'de Felsefe, Deneyim ve Yöntem

Yazar

Hakan Gündoğdu

ISBN: 978-605-2233-21-4

1. Baskı

Kasım, 2018 / Ankara

100 Adet

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 286

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	5
KISALTMALAR.....	7
GİRİŞ.....	9

BİRİNCİ BÖLÜM FELSEFENİN İNDİRGENEMEZLİĞİ

1. Felsefenin Mutlakçı Bir Varlık Bilime ve Metafiziğe İndirgenemezliği.....	23
2. Felsefenin Salt Kavramsal Çözümlemeye İndirgenemezliği.....	37
3. Felsefenin Plotinoscu Birlik ve Saflaştırılmış Deneyime İndirgenemezliği.....	41
4. Felsefenin Beden Karşıtı Tutuma İndirgenemezliği.....	50
5. Felsefenin Soyut Özne Modelli Epistemolojiye İndirgenemezliği.....	54
6. Sosyal ve Siyasal Felsefelerin Epistemolojik Kesinliğe İndirgenemezliği.....	70

3

İKİNCİ BÖLÜM FELSEFENİN YENİDEN İNŞASI

1. Sosyal Bir Fenomen Olarak Felsefe.....	78
2. Felsefi Bir Kategori Olarak Sosyal.....	87
3. Kültürel bir Fenomen Olarak Felsefe: Anlam, Hakikat ve Medeniyet.....	100
4. Şimdi Felsefesi.....	116
5. Sosyal Umut ya da İyi Yaşam Arayışı Olarak Felsefe.....	121
6. Sosyal ve Kültürel Eleştiri, Dönüştürücü Bir Güç Olarak Felsefe.....	133

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DENEYİM

1. Deneyimin Yeni Anlamı ve Eski Deneyim Anlayışlarının Analizi.....	145
2. Deneyim ve Doğa.....	178
3. Deneyimin Özellikleri: Dolayımsızlık, Bağlantısallık, Süreklilik.....	192
4. Deneyim ve Deneysel Düşünme.....	198
5. Deneyim ve Mantık.....	209
6. Deneyim ve Araştırma.....	213

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DENEYSEL YÖNTEM VE SOSYAL-POLİTİK FELSEFE

1. Yöntemin Önemi, Deneysel Yöntem İfadesi ve Uygulama Alanları.....	232
2. Deneysel Yöntemin Haklı Çıkarımı.....	235
3. Bilim, Felsefe ve Deneysel Yöntem İlişkisi.....	274
4. Bilimin Birliği Düşüncesi ve Sosyal Yaşam.....	283
5. Deneysel Yönteme Dayalı Sosyal Bilim Anlayışı.....	287
6. Sosyal ve Politik Felsefede Yeniden İnşa ve Deneysel Yöntem.....	301

SONUÇ..... 321

KAYNAKLAR..... 335

Birincil Kaynaklar..... 335

İkincil Kaynaklar..... 346

DİZİN..... 351

ÖN SÖZ

Bir yirminci yüzyıl filozofu olan John Dewey'nin düşüncelerine olan ilgim, doktora çalışmalarımın başladığı yıllara dayanır. Gerek o yıllar esnasında gerekse de daha sonra, okuduğum ve üzerinde çalıştığım filozofların ekseriyetinin doğalcı, pragmatist ve hümanist karakterli düşüncelerini bir şekilde John Dewey'nin felsefe anlayışıyla ilişkilendirdiğini gördüm. Bana göre bunda Dewey'nin felsefeyi yeniden inşa projesinin ve bu projede deneyime ve deneysel yöntem anlayışına dayanmasının etkili olduğu oldukça açıktı. Dolayısıyla bu kitap bir bakıma Dewey'nin düşüncelerine duyduğum merakın ve ilginin bir sonucudur. Bununla beraber, Dewey'nin düşüncelerine olan ilgimde onun felsefeyi sadece geleneksel metafizik ve epistemolojik sorunlarla uğraşan az sayıdaki uzman bir grubun kendi aralarında yaptıkları ve yalnızca bu grubun üyelerine açık bir etkinlik olmaktan çıkıp insanın içinde yaşadığı deneyim dünyasının, kendi şimdisinin sorunlarıyla uğraşan bir etkinlik kılma çabası da oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Dewey'nin deneyime ve deneysel yönetime verdiği önem son zamanlarda hem deneysel felsefe çalışmalarına olan ilgimle hem de sosyal ve politik sorunların deneyime ve deneysel bakış açısına dayanarak çözülebileceğine olan umudumla birleşince, elinizdeki kitap ortaya çıktı. Kitabın hem ana amacını, sistematikliğini, bölümlerin düzenleniş şeklini hem de bir bütün olarak aslında Dewey'nin demokrasi felsefesine bir giriş olarak düşünüldüğünü giriş kısmında ayrıntılı bir şekilde dile getirdiğim için burada sadece onun ortaya çıkışının nasıl bir yönelişin sonucu olduğunu belirtmekle yetindim.

Bu tür araştırmalar genelde kütüphanelerde yorucu ve titiz bir kaynak toplama çalışması gerektirirler. Kütüpha-

ne çalışmalarını kolaylaştıranlar ise kurumsal yapılar ve kütüphanecilerdir. 2014-2015 yılları arasında hür irade problemiyle ilgili olarak Tübitak destekli bir araştırma için Chicago'da bulundum. Bu süre zarfında, zamanında John Dewey'nin de öğretim üyesi olarak çalışmış olduğu Chicago Üniversitesi'nin kütüphanesinden o zamanki araştırma konumun dışında elinizdeki kitabın malzemesini oluşturan kaynakları da edindim. Burada kütüphane çalışanlarına gösterdikleri kolaylık nedeniyle teşekkür etmek isterim. Eskiden Gazi Üniversitesi'ne, şimdi ise Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi'ne bağlı olan Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü'ndeki mesai arkadaşlarıma ve hocalarıma her iyi araştırmanın olmazsa olmazlarından biri olduğunu düşündüğüm huzurlu bir çalışma ortamına olan katkıları sebebiyle ayrıca teşekkür borçluyum. İki saygıdeğer meslektaşım Arş. Gör. Gökçe Başkesen'e kitabın dizininin hazırlanmasındaki yardımı ve Arş. Gör. Umut Ayhan'a da son zamanlarda bürokratik diye adlandırdığım üzerimdeki işlerin bir kısmını üstlenerek kitabın bitirilmesi için ihtiyaç duyduğum zamanın yaratılmasındaki katkısı nedeniyle çok teşekkür ederim. Kitabı bitirme konusunda zaman zaman ihtiyaç duyduğum motivasyon ve teşvikle ilgili olarak ise en başta Prof. Dr. Veli Urhan olmak üzere, Doç. Dr. Cevriye Demir Güneş ile Dr. Öğr. Üyesi Sengün Meltem Acar Keskin'e ve tüm dostlarıma manevi desteklerini esirgemedikleri için minnettarım. Son zamanlarda derslerde her konuyu bir şekilde Dewey'nin düşüncelerine bağlamamdan zaman zaman yorulduklarını hissettiğim öğrencilerime gelince, onlar da sabırlarından dolayı bir teşekkürü hak ediyorlar. Umarım kitap felsefe ve düşün dünyamıza mütevazı bir katkı olarak kabul görür.

Doç. Dr. Hakan Gündoğdu
14 Kasım 2018, Ankara